

§ 158 Särskilda insatser för utsatta kristna

MARGARETA CARLENIUS:

Fru ordförande! Jag ställer mig i talarstolen i egenskap av att vara internationella rådets ordförande. Jag vill berätta att Svenska kyrkan gör väldigt mycket när det gäller särskilda insatser för utsatta kristna. En del kan vi tala om, annat kan vi inte tala om på grund av den hotbild som finns för de förföljda människor som lever under den utsattheten. I början av oktober var vi en liten delegation som var med om att åka till Tirana i Albanien på Global Christian Forums möte i Tirana. Förföljda kristna var temat, Discrimination Persecution and Martyrdom: Following Christ Together. Det var första gången som Global Christian Forum samlades kring ett överenskommet aktuellt ämne. Vi var representanter från Vatikanen, Evangeliska världssalliansen, Kyrkornas världsråd och Pingströrelsens världsgemenskap som träffades. Vi lyssnade till berättelserna om förföljelsen och utsattheten. Vi talade om vår gemensamma tillhörighet av Kristi kropp och när en lem i kroppen lider så lider hela kroppen. Den globala kyrkan behöver stötta oss, säger man. Då frågar vi, Svenska kyrkan och alla andra kyrkor som inte är utsatta för förföljelse, vad ska vi göra och vad kan vi göra. Då kommer det första svaret: Be för oss, visa solidaritet. Hjälp oss så att era regeringar påverkar våra. Ta emot våra kristna som flyr till era länder. Utbilda dem och rusta dem. När kriget är över, hjälp dem att hitta tillbaka hem. Vi längtar efter dem och vi behöver dem för att bygga upp våra länder igen. Ge inte endast stöd till oss som är kristna. Ge stöd för hela samhället eller områden, annars blir er hjälp kontraproduktiv och vi blir än mer utsatta. Svenska kyrkan har nu vid det här laget tagit emot ungefär 20 miljoner kronor till flyktingar i Europa. Svenska kyrkans internationella arbete svarar upp emot de behov våra samarbetspartner begär.

JULIA KRONLID:

Fru ordförande! Den fruktansvärda situationen i Syrien, där den ena grymheten avlöser den andra, tycks inte ha någon ände. Givetvis är situationen svår för alla drabbade men det finns anledning att också lyfta upp just de kristnas situation. De kristna har haft det väldigt svårt och står nästan inför utplåning. Samma sak i Irak där IS har begått fruktansvärda dåd, korsfäst kristna och även där står de inför utplåning, jag skulle vilja kalla det pågående folkmord.

I Syrien finns över sju miljoner internflyktingar och de humanitära behoven är stora. Det är viktigt att vi i kyrkan stödjer olika typer av hjälporganisationer och är positiv till att man lyfter fram ACT-alliansen och andra typer av partner.

Ett kompletterande sätt är att stödja lokala kyrkor i Syrien även om vi fick höra här tidigare att det inte är efterfrågat så är det inte den bilden som jag har fått från de personer som jag har träffat med kristna från Mellanöstern.

Idén till den här motionen 2015:31 kommer bl.a. från ett seminarium i Almedalen av World Council of Arameans, alltså kristna i Mellanöstern, som vädjade till hjälp via kyrkor i Mellanöstern. De når fram till områden som är svåra att nå och det är inte så att de bara hjälper kristna. Jag har fullt förtroende för att kyrkorna där också har ett diakonalt uppdrag på samma som vi har här att hjälpa alla utsatta. Det är vad som är syftet med motionen att kunna nå in med humanitär hjälp in i Syrien och kunna nå fram till människor där de stora organisationerna kanske inte når fram. Det är inte att begränsa biståndet, det är snarare att kunna nå fram till fler för de utsatta i Syrien skriker verkligen på hjälp och det är extra svårt med internflyktingarna. Det är inte lika lätt för FN och andra organisationer att nå fram där.

En biskop från Syrisk-ortodoxa kyrkan har besökt bl.a. Nederländerna och Tyskland och efterfrågat just ett stöd till kyrkorna i Syrien, Till och med Tysklands regering har gått med på det här och hittat olika vägar för att kunna stödja kyrkor inne i Syrien och då tycker jag faktiskt också att Svenska kyrkan skulle kunna bidra till det här. Jag tycker att det är tråkigt att utskottet uttryckligen skriver att man inte vill stödja någon specifik kyrka utan istället rikta biståndet till de mest utsatta. Men tänk om det är så att de här kyrkorna faktiskt vill hjälpa de mest utsatta.

Bifall till motion 2015:31.

MARGARETA CARLENIUS (REPLIK):

Ja, man begär vår hjälp som kristen kyrka, men man säger också att inte bara ge till oss kristna. Se det större perspektivet. Ge till alla annars blir det kontraproduktivt och vi utsätts än mer för förföljelse.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Jag vet inte om vi har pratat med olika personer eller inte, men vad jag har hört är att de behöver hjälp. Det är i akut behov av hjälp och står inför utplåning. Att ge hjälp via kyrkor ser inte jag som att hjälpa bara kristna. De kan ju hjälpa andra också i sin tur. Det behöver inte vara så att man bara ger bistånd till kyrkor. Vi kan ge bistånd till andra organisationer också. Det är viktigt att man ser helheten men det behöver ju inte betyda att man ska hjälpa alla organisationer utom kyrkorna.

MARGARETA CARLENIUS (REPLIK):

Man begär att vi har en bredare syn. Vi från Svenska kyrkan arbetar inte enbart med kyrkor men i största utsträckning genom de kristna kyrkorna men vi går också genom andra partner. Vi arbetar med hela samhällen, med hela strukturer för att inte utsätta människor för mer förföljelse. Vi hade en syrisk-ortodox biskop i Tirana som just väddade om detta och det är det vi svarar an på.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Det ena behöver ju inte utesluta det andra, att man hjälper andra organisationer också.

Jag vill passa på att yrka bifall till både min motion 2015:31 och motion 2015:56 om att öka stödet även till ACT-alliansen. I andra uppdrag som jag har är jag väldigt noga med att säga att vi ska bidra till FN, Internationella Röda korset, Internationella Röda halvmånen, alla organisationer som vi kan bidra till i Syrien, men inget hindrar att vi också kompletterar med att hjälpa kyrkor i Syrien. Det är också någonting som kristna från Mellanöstern har efterfrågat, då de är i akut behov av hjälp för att överleva.

LEIF NORDLANDER:

Fru ordförande! När vi talar om ekumeniska sammanhang framhåller vi kristna oss gärna som en familj. Det är ett vackert sätt att tala och jag hoppas att det är mer än ord när nu min motion 2015:56 föreslås besvarad med en välskriven text men yrkas avslag på så ser det ut som om det är en liten sammanblandning med annat. Dessa principer gör det klart att allt stöd ska ges till människor i de mest utsatta situationerna och inte specifika grupper eller kyrkor. Det är gott och väl att vi vill stödja alla men vad betyder då de trevliga orden om att vi som kristna är en familj. Det är väl ungefär som att vi inte skulle besöka en av våra utsatta familjemedlemmar på

sjukhus eller i fängelse bara för att det finns andra i samma situation. Det är en absurd hållning. Jag vänder mig mot beskrivningen att solidaritet med kristna systrar och bröder i världen skulle innebära ett motsatsförhållande eller som det uttrycks i Läronämndens yttrande "inte får spelas ut mot varandra" lika lite som min solidaritet med min egen familj skulle innebära att jag inte kan hysa empati och stöd med andra. När en lem lider i det vi kallar Kristi kropp, lider hela kroppen. Det är en biblisk sanning. Det är för övrigt inte bara i Mellanöstern som förföljelser av kristna sker. Det har blivit i diskussionen och i texten som utskottet har en sammanblandning som om det bara skulle gälla där. Det finns förföljda kristna i Kina och på andra orter i forna Sovjetrepubliker. Det finns de som där också dödas för sin tros skull. Även dem vill jag inkludera i det jag uttrycker. Jag tror att vi behöver tänka mer. Jag föreslår därför att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att finna möjligheter att fortsatt aktivt bevaka de situationer där kristna förföljs för sin tro, och att kyrkomötet beslutar uppdra till kyrkostyrelsen att ekonomiskt stödja arbete via ACT-alliansen och andra lämpliga organisationer för hotade, förföljda och fördrivna kristna.

Jag har många gånger hört Johan Candelin tala om Martyrkyrkan och Martyrkyrkans vänner runt om i världen. Han kommer in och arbetar på FN:s uppdrag i samarbete med FN på olika ställen. Det är ett fantastiskt arbete. Där kunde vi också ha en ingång.

ERIK JOHANSSON:

Fru ordförande! Jag yrkar bifall på min motion 2015:56.

Jag är väldigt glad över att utskottet menar att motionen är besvarad, att det görs goda insatser för att stödja de kristna som på olika sätt förföljs och fördrivs från sina hem. Det bekymrar mig att utskottet beskriver det som att det är viktigt att människor inte delas in i de här grupperna, vilket man menar att det riskerar att leda till en segregering i samhället. Den formuleringen oroar mig. I möte med den syrisk-ortodoxa ärkebiskopen av Mosul, som numera lever i exil i Erbil i det som nu kallas Kurdistan, som jag har mött några gånger. Från hans sida råder det ingen tvekan om att han har en upplevelse av att vara bortglömd och övergiven. Berätta om oss, säger han, be för oss! Det är ett rop som vi inte bara kan ignorera. Det är inte bara i Mellanöstern som kristna förföljs. Som Leif nämnde, i både Kina och Ryssland men även i Indien, i andra delar av Mellanöstern och Nordafrika. I söndags i Addis Abeba firade jag gudstjänst med en liten grupp kristna somalier, som också oroade sig över den fatwa som nyligen uttalades av muslimska ledare i Mogadishu, som vänder sig mot kristna somalier i Sverige. Döda dem, är uppmaningen i den fatwan. Samma sak drabbar andra konvertiter också i vårt land men också förstås på många andra håll i världen. Eftersom kristna är en särskilt utsatt grupp bör det här också kunna uttryckas. Våra kristna syskon behöver vårt stöd. Då handlar det inte om att skapa skillnader och segregation utan faktiskt stå upp för de människor som är allra mest utsatta för förföljelse.

Därför yrkar jag bifall för motion 2015:56.

KATARINA WEDIN:

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till utskottets yrkande.

Jag har varit aktiv inom Svenska kyrkans internationella arbete och också suttit med i nämnden och rådet. Från början hade jag svårt för att se det här med ACT Alliance, som blev en sorts luddig bild, vad gör vi egentligen? Jag vill bara säga att

jag har stort förtroende för det arbete som Svenska kyrkan gör genom ACT Alliance, som inte är en egen organisation utan den är Action of Churches Together. Precis som många säger, går vi genom de lokala kyrkorna och de kyrkliga organisationerna när de själva begär hjälp via en appell som har skickats ut till alla som finns med. På det sättet jobbar vi med kyrkorna i t.ex. Jordanien och Libanon.

När vi jobbar med humanitära insatser finns det en humanitär rätt som innebär att man inte kan göra skillnad utan man hjälper människor oberoende av tro eller annat. Det viktiga är att se att Svenska kyrkan via ACT Alliance är med i det här arbetet.

BISKOP RAGNAR PERSENIUS:

Fru ordförande! Jag var tillsammans med Margareta Carlenius i det här mycket intressanta mötet Global Christian Forum i Tirana. Det var ett ganska stort antal representanter för förtryckta kristna runt hela jorden men med en särskild tyngdpunkt på Mellanöstern – Syrien och Irak. Jag var ganska överraskad över att man var så enhälligt tydlig – vi kristna är trossyskon, vi är förenade genom dopet, vi har stort behov av solidaritet, förböner och understöd. Det var den ena saken. Den andra saken var att för oss som kristna, och får jag tillägga också teologiskt eftersom vi ser alla människor som skapade till Guds avbild, i detta område lever sida vid sida med muslimer. Det är väldigt viktigt, både för oss som kristna men också för våra samhällen, att ni också bryr er om varje utsatt människa. Vi måste kunna säga två saker samtidigt: det är lika kristet att tala om vår solidaritet med utsatta kristna som att tala om vår solidaritet med varje förföljd och utsatt människa. Vi måste också komma ihåg att det som sker nu är ett inommuslimskt krig. Det är ju inte så att de enda religiösa aspekterna här är kristna mot en muslimsk omvärld. Just därför är det också vår medmänniska, oberoende av tro, som måste fokuseras. Säg två saker samtidigt, de är båda sanna.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Det är fint att vi i den här debatten lyfter upp att vi ska hjälpa alla. Jag förstår inte riktigt, vad är det för argument i så fall att inte bifalla min motion 2015:31. Jag kan inte se motsatsförhållandet. Det är nästan lite som att tolka in något i min motion som jag inte vill för att tro att det skulle vara att man inte vill hjälpa andra bara för att man vill hjälpa via kyrkor i Syrien. Jag förstår inte riktigt motsatsförhållandet. Det finns inte ett sådant motsatsförhållande. Det är precis som vi hörde tidigare talare prata om att för att man vill hjälpa en del av sin familj behöver inte betyda att man inte ska hjälpa någon annan. Jag skulle vilja ha en förklaring på, är det här, skulle det vara en anledning att inte stödja motionen eller varför tas det upp hela tiden i den här debatten.

BISKOP RAGNAR PERSENIUS (REPLIK):

Nu gjorde jag mitt inlägg primärt som biskop och inte som kyrkopolitiker, så jag värderar inte enskilda motioner och yrkanden.

Jag vill lägga en teologisk grund och även en principiell aspekt på hur vi agerar som kyrka, därför att det antyds i många olika sammanhang att vi inte bryr oss om våra kristna trossyskon och det är helt enkelt inte sant. Möjligtvis har vi kanske ett pedagogiskt problem, att företrädare för kyrkan också ska kunna säga två saker samtidigt.

Men vi måste bry oss om våra medmänniskor och en hel del av dem är kristna och med dem har vi en särskild relation till. Vi kan inte begränsa perspektivet.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Vi ska hjälpa alla våra medmänniskor och de här som efterfrågar hjälp i Syrien de är också våra medmänniskor. Att hjälpa dem betyder inte att vi negligerar någon annan medmänniska eftersom det här är ett tillägg, ett komplement, till annat bistånd och annan hjälp som finns i Syrien.

JESPER ENEROTH:

Fru ordförande! Jag hade inte tänkt ge mig in i den här diskussionen men när jag hörde den så vill jag dela en berättelse. Två eller tre dagar innan förra sessionen var jag på invigningen av en ny syrisk-ortodox kyrka i Göteborg. Då träffade jag den syrisk-ortodoxa patriarken Ignatius Aphrem II, som pratade om och tackade Svenska kyrkan för arbetet, han tackade många och det var en fantastisk upplevelse. När han pratade om hur kristna och muslimer levt sida vid sida i Syrien i hundratals år sa han: Ställ inte mig mot mina grannar.

Jag vill inte dra igång någon extra debatt genom att säga detta, bara lämna mitt vittnesbörd.

BISKOP MIKAEL MOGREN:

Fru ordförande! Jag vill bara ur mitt hjärta säga något om allvaret i de här frågorna. Det blir så lätt en teknisk debatt. Det handlar om lidande kristna, lidande människor, men också om kyrkor som håller på att försvinna från faktiskt bibelns länder, från kyrkans ursprungsländer, som håller på att tömmas på kristna just nu. Situationen är ju så pass allvarlig så att om vi inte ber för detta varje dag, ständigt, begår vi ett misstag som medkristna, Denna blödande Kristuskropp där Mellanöstern just nu punkteras på kristet liv. Det är ett utflöde och en död bland våra ursprungs kyrkor som ... Nog om detta, jag kan inte tala om det mer.

Jag vill också säga, när vi talar om organisationer på ett tekniskt sätt, att ACT är en mellankyrklig organisation som jobbar med kyrkorna. Det är ju där stora delar av våra pengar in och det är till kyrkohjälp för det är kyrkorna som kanaliserar det på plats, även andra organisationer men också de lokala kyrkorna.

Det tredje jag vill säga är om samhällsvisionen. Om vi börjar lyfta upp en etnisk grupp eller en religiös grupp, de kristna, och för mycket betona dem, då ger vi islamisterna rätt. Det samhälle de vill ha, där bor man som i olika hägn, där bygger man inte ett samhälle tillsammans som består av jämlika medborgare utan där man får samhälleliga rättigheter i kraft av sin etniska grupp eller sin religiösa tillhörighet, alltså sharialagstiftning. Detta ska vi motverka och ha ögon för. Vi ska inte ha ett samhälle där det är fläckar av olika grupper, för det har de kristna inte velat ha i den här delen av världen. De har varit i fronten att bygga samhällen där man är medborgare liksom vi är svenskar, dalkarlar också, men svenskar i lagstiftningen.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Det fanns lite av den här diskussionen även i utskottet så jag har funderat väldigt mycket men jag har fortfarande inte riktigt förstått. Om vi skulle ge bistånd via kyrkor, skulle vi då indirekt stödja en tanke om ett islamistiskt kalifat? Är det vad biskop Mikael Mogren säger? Vi säger ju här att via ACT Alliance så stödjer vi också kyrkor, då är ju det inte heller okey då, eftersom vi stödjer kristna kyrkor. Jag vill gärna ha ett förtydligande,

BISKOP MIKAEL MOGREN (REPLIK):

Fru ordförande! Det är ju så att med ACT Alliance arbetar man mycket via kyrkor, men inte bara, utan man håller uppe den här medborgerliga samhällsvisionen samtidigt. Arbetade man bara via kyrkor skulle det spela den här motståndarsidan eller det här fasansfulla, som just nu sker i Mellanöstern, i händerna.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Men har jag sagt att vi ska ta bort det andra i den här motionen?

BISKOP MIKAEL MOGREN (REPLIK):

Jag är så trött i skallen, så jag tror inte att jag fattar frågan. Jag menar att drömmen om ett samhälle där man är medborgare, där man får finnas på lika medborgerliga villkor som andra medborgare i samhället oavsett om man är kristen, muslim eller jude och att man slipper få medborgerliga rättigheter i kraft av sin etniska tillhörighet.

EVELINA JOHANSSON:

Fru ordförande! Det är väldigt betryggande och en vacker vision och också en vacker beskrivning av historien där man har haft ett fridfullt samhälle med olika grupper som lever sida vid sida. Dock är det på många håll i världen inte den situationen vi har idag. Vi talar om områden där segregeringen är ett faktum, där grupper redan fördrivs och utplånas. Vi talar inte om att gå in och skapa segregering i en fridfull sammanblandning. Vi talar om bistånd i en situation där vissa grupper redan är utsatta, segregerade och fördrivna.

Framför allt tänker jag på detta med att säga två saker samtidigt. Det kan man ju förvisso göra, men man behöver vara lite noggrann med hur det görs. Det görs kanske inte helt konsekvent i dagsläget. Är det så att i varje fråga där vi talar om bistånd till utsatta områden i utlandet, t.ex. den stora summan om 75 miljoner till flyktingarbetet, säger vi då varje gång att det är viktigt att tänka på kristna också? Nej, det gör vi inte. Hur kommer det sig att varje gång det lyfts en fråga, det finns i alla fall en sådan tydlig tendens kring att vi ska betona solidariteten med våra kristna bröder och systrar, då kommer detta att vi inte får glömma alla de andra. Det får vi inte, men när det finns den där tendensen att så fort vi pratar om de kristna syskonen måste vi försvara oss så att ingen ska tro att vi bryr oss för mycket om dem. Det finns inte motsvarande tendens när vi talar om hjälparbete i stort. Då är det inte riktigt så att vi säger två saker samtidigt, inte konsekvent, inte riktigt med jämvikt. Vad vi säger spelar roll, hur vi uttrycker oss är inte slumpartat, eller bör inte vara slumpartat, om det finns en tendens i hur vi talar som inte avspeglar hur vi tänker, då är vi slarviga. Det ska inte kyrkomötet vara,

BISKOP RAGNAR PERSENIUS (REPLIK):

Jag menar att eftersom debatten förs på det här sättet, visar det hur viktigt det är att kunna säga två saker samtidigt. Det här är ju inte ett budskap i Sverige utan det här handlar om vårt förhållningssätt till utsatta medkristna i många länder. Vi är inte trovärdiga om vi som kristna inte samtidigt har den lidande människan i centrum. När det gäller de som ska leva sida vid sida med människor av olika tro hjälper vi dem inte på något annat sätt än att ha båda perspektiven samtidigt. Det här är ingen debatteknik. Det här är verkligheten.

LARS STJERNKVIST:

Fru ordförande! När jag lyssnar på den här debatten får jag flashbacks till diskussionen i utskottet, för det var precis så här vi resonerade. Vi är överens om att vi känner samhörighet och solidaritet med kyrkor som delar vår uppfattning. Det är självklart och naturligt, och samtidigt försvarar vi alla människors lika värde och gör inte skillnad på människor. Som flera har sagt, det här måste vi kunna förena och kunna prata om.

Då kan man ju undra, som Julia m.fl. är inne på, varför utskottet uttrycker sig på ett sätt så att man skapar, eller ger intryck av man skapar, något slags motsättning mellan de båda perspektiven. Nej, vi gör inte det. Vi beskriver och tar med båda perspektiven av två skäl.

Det ena skälet: I den akuta solidaritetshandlingen är det fullkomligt omöjligt att göra skillnad på människor. Ta det som nu hände i Frankrike, ett dåd förmodligen utfört av människor med en slags grundläggande uppfattning om att all mångreligiositet är av ondo och som försöker skapa något slags homogent välde. Det dådet drabbade nitton olika nationaliteter, förmodligen människor från alla världsreligioner. Det om något visar hur t.o.m. teoretiskt omöjligt det är i vår värld att göra skillnad på människor. Om man verkligen vill betona alla människors lika värde och tror på uppfattningen att vi kan leva i harmoni med varandra, sida vid sida, då förstår man ju också att det är principiellt fel att i den konkreta nödsituationen göra skillnad.

För att inte ge lillfingret till dem som faktiskt, och det är ju dem som den motionen handlar om, som faktiskt utmanar den uppfattningen att vi kan leva sida vid sida oberoende av trostillhörighet, är det viktigt att hela tiden motivera varför vi solidariserar oss, vilken människosyn vi solidariserar oss med. Därför yrkar jag bifall till utskottets betänkande och det innebär att vi anser motionerna besvarade med den argumentation som utskottet anför.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Jag ska bara läsa yrkande 2 igen som orsakar en sådan stor debatt: [...] öka humanitärt bistånd till syriska internflyktingar [...]. Jag gör ingen skillnad på människor. Det är verkligen inte det jag vill men det står ”genom syriska, katolska, kaldeiska och arameiska kyrkor på plats”. Ska vi inte kunna ge humanitärt bistånd till syriska internflyktingar, alla internflyktingar, genom kyrkor på plats. Det verkar som om Stjernkvist tror att de som arbetar i kyrkorna där ska säga, ”du som är muslim får ingen mat av oss men du som är kristen kan få”. Det tror jag inte om dem. Jag sätter dem så mycket högre. Jag är fullt övertygad, också efter den bekräftelse jag har fått av personer som jag har varit i kontakt med, om att självklart har man intentionen att ge bistånd till alla.

LARS STJERNKVIST (REPLIK):

Repliken hade varit väldigt relevant om det var så att vi hade avslagit det du nu läste upp. Men vi gör inte det utan vi instämmer i det, vi säger att detta är vår uppfattning, det anser vi besvarat därför att vi menar att det är den uppfattning som vi driver och det är den uppfattning som vi försvarar. Sedan lägger vi till och beskriver på vilken humanitär grund vi agerar i vårt solidaritetsarbete. Precis som du själv säger står det inte alls i motsättning till vår solidaritet med de människor som förtrycks av människor som lever i tron att trygghet kan bara skapas om man fördriver alla, i det här fallet kristna, som har en annan uppfattning än de själva. Vi uttrycker solidaritet

Tisdagen den 17 november 2015

Anföranden

med dem, de känner vår medkänsla men vi talar också om på vilken humanitär grund vi gör det.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 192.